

ПРАВОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника
Юридичний інститут

Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції
молодих вчених і аспірантів

Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина

**16 травня 2014 року
м.Івано-Франківськ**

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені
Василя Стефаника
Юридичний інститут

Щорічна Всеукраїнська науково-
практична конференція
молодих вчених і аспірантів

**«Вдосконалення
правового регулювання
прав та основних
свобод людини і
громадянина»**

16 травня 2014 року

Івано-Франківськ, 2014

ББК 67.9 (4Укр)
В15

Редакційна колегія:

В.А.Васильєва - директор Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Заслужений юрист України, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права;

Ю.І.Микитин - заступник директора Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права;

І.В.Козич - кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

С.М.Квасниця - завідувач інформаційно-видавничим відділом Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

В15 Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина [текст] : *Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених та аспірантів (16 травня 2014 року)*. - Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2014. - 173 с.

У збірник включені тези доповідей учасників щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених та аспірантів «Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина», яка відбулася 16 травня 2014 року на базі Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Теоретичні положення і рекомендації учасників конференції щодо удосконалення законодавства України стануть ще одним кроком на шляху розвитку правової думки і законодавчого процесу.

ББК 67.9 (4 Укр)

© Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2014

Медицький І.Б.

активізувати свої зусилля з попередження злочинності в контексті економічного та соціального розвитку. Було визнано, що злочин у всіх його формах підживляє національні зусилля по досягненню стану здорового суспільства. Крім того, на Конгресі вперше були обговорені проблеми тероризму і викрадення літаків з терористичними намірами.

1. *United Nations Congresses on Crime Prevention and Criminal Justice 1955-2010 - 55 years of achievement* / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/en/conf/crimecongress2010/pdf/55years_ebook.pdf.

Медицький І.Б.

*Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, доцент кафедри
кримінального права, кандидат юридичних наук,
доцент*

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ

Протестний рух в Україні розпочався як реакція на невиконання задекларованих владою зобов'язань, зокрема, в частині векторної зовнішньої політики. Штучне стримування процесу реформ, відверте нехтування конституційними правами та інтересами громадян, небажання забезпечити конструктивний діалог задля збереження громадського спокою у суспільстві – ці та інші моменти зумовили різке зростання рівня злочинності на політичному підґрунті. Україна стала ареною злочинних баталій, відомих усьому світові. Масові арешти демонстрантів, поєднувані із неправомірним застосуванням фізичного впливу та спецзасобів (особливо цинічного у відношенні до осіб похилого віку та молоді); знищення та пошкодження власності, винесення завідомо неправосудних судових рішень, захоплення будівель державних адміністрацій, приміщень органів прокуратури, внутрішніх справ, судових органів, викрадення вогнепальної зброї та боєприпасів – цей, далеко не остаточний перелік, є яскравим свідченням загострення криміногенної ситуації в країні.

Загальновідомо, що застосування закону правоохоронними та судовими органами безпосередньо формує кримінально-правові реалії, які, за принципом зворотного зв'язку, справляють серйозний вплив на кримінально-правову політику та подальший розвиток кримінального законодавства. Події в державі кінця 2013 – початку 2014 років не могли

не потягнути за собою коригування кримінально-правових норм. Проте, в силу своєї недостатньої «професійності» та обґрунтованості, поспішності прийняття, ці зміни викликали негативний резонанс, й не тільки правовий, але й суспільно-політичний.

Мова йде про пакет законів, прийнятий 16.01.2014 р., та спрямований на боротьбу з екстремізмом та радикалізмом. Фахівцями-криміналістами висловлені критичні зауваження з приводу формулювання диспозиції ст. 110-1 КК України («Екстремістська діяльність»), криміналізації клевети, суттєвої пеналізації значного кола злочинів [2]. Чого лише варте (з точки зору можливості правозастосування) законодавче розуміння терміну «екстремістські матеріали», які «закликають, обґрунтовують чи виправдовують» необхідність вмотивованої протиправної поведінки, що підпадає під ознаки складів злочинів принаймні 5-ти розділів Особливої частини Кримінального кодексу? При цьому про «розпалювання соціальної, расової, національної, етнічної, мовної чи релігійної ворожнечі та ненависті» у примітці до ст. 110-1 КК України згадувалося неодноразово.

Знаний кримінолог В.В. Лунсєв, оцінюючи зміни у диспозиціях статей КК Російської Федерації, констатує проникнення до них ідеологічної (політичної та соціально-політизованої) мотивації, що, на його думку, принципово є недопустимим. Формулювання «порочно-політизованої мотивації» вводиться, на підставі Федерального закону «Про протидію екстремістській діяльності» від 25.07.2002 р., у чисельній статті Особливої частини КК Російської Федерації (в основному – злочини проти особи). При цьому «порочність» полягає не у тому, що ці діяння не можуть бути вчинені з політичних мотивів, а у тому, що ця політична мотивація закріплена в законі, якого не було навіть у кримінальному законодавстві сталінських часів [1, с.64-65].

Наступний «виток» змін у кримінально-правій політиці пов'язаний із посиленням відповідальності за окремі злочини проти основ національної безпеки України (ст.ст.110, 111, 113, 114), криміналізацією (у цьому ж розділі – І.М.) перешкодження законній діяльності ЗС України та інших військових формувань (ст.114-1). Варто зауважити, що і в цьому випадку, до прийнятих поспіхом, без належного наукового аналізу, всупереч рекомендаціям Головного науково-експертного управління ВРУ (від 01.04.2014 р.), новел слід ставитися з певним ступенем критичності. Видається недостатньо аргументованою позиція законодавця щодо виключення з санкції ч. 1 ст. 110 КК України покарання у виді обмеження волі на певний строк та значного (до довічного позбавлення

волі – І.М.) збільшення строків покарання у виді позбавлення волі. Просте збільшення розміру покарання не тільки не досягає зазначеної мети, але й досить часто призводить до вчинення нових злочинів. Як слушно зауважують автори висновку Головного науково-експертного управління ВРУ, сумнівною є пропозиція віднесення злочину, передбаченого ст. 114-1, до злочинів проти основ національної безпеки України (розділ I Особливої частини КК), адже об'єктом його посягання виступає не національна безпека України як така, а законна діяльність ЗС України та інших військових формувань.

До того ж, ст. 114-1 КК України містить вказівку на обстановку вчинення злочину – «особливий період», який охоплює час мобілізації, воєнний час і, частково, відбудовний період після закінчення воєнних дій (ст. 1 Закону України «Про оборону»). У той же час, під дію ст. 114-1 КК України не підпадатимуть злочини, вчинені в умовах «надзвичайного стану», який також може бути введений «при спробі захоплення державної влади чи зміни конституційного ладу України шляхом насильства і передбачає надання військовому командуванню повноважень, необхідних для відвернення загрози та забезпечення безпеки і здоров'я громадян, нормального функціонування національної економіки, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, захисту конституційного ладу (ст. 1 Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану»).

1. Лунеев В.В. Курс мировой и российской криминологии в 2 т. Т. II. Особенная часть : учебник для вузов / В.В. Лунеев. – М. : Издательство Юрайт, 2013. – 872 с. – Серия : Магистр.
2. Фріс П.Л. Кримінально-правові новели 16 січня і кримінально-правова політика // Особливості формування законодавства України: філософсько-правові, історичні та прикладні аспекти [текст] : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (6 березня 2014 року, м. Івано-Франківськ). – Івано-Франківськ: Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького, 2014. – 446 с. – С. 24-28.

Яремак З.В. Правове регулювання здійснення спеціального державного контролю за використанням та охороною земель..... 117

ГАРАНТІЇ ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ І СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ ТА ОСНОВНИХ СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА..... 121

Кернякевич-Танасійчук Ю.В. Самозахист трудових прав працівників у разі незаконного переведення їх на іншу роботу 121

Кохан Н.В. Право на оскарження порушеного трудового права 124

Матвієнко Є.П. Переваги виїзного прийому громадян органами Пенсійного фонду України..... 128

ПРАВОВІ ОСНОВИ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА: КРИМІНОЛОГІЧНІ ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ..... 131

Козич І.В. Витоки міжнародної політики в сфері протидії злочинності (за матеріалами I-IV Конгресів ООН з протидії злочинності)..... 131

Медицький І.Б. Кримінально-правова охорона національної безпеки у контексті сучасних українських реалій..... 134

Харченко І.Г. Керований хаос і злочинність..... 137

Наукове видання

Щорічна Всеукраїнська науково-практична
конференція молодих вчених і аспірантів

**«Вдосконалення правового
регулювання прав та
основних свобод людини і
громадянина»**

16 травня 2014 року

В авторській редакції
Комп'ютерна верстка Ігор КОЗИЧ

Підписано до друку 6.05.14. Формат 60x84/16. Па-
пір офсетний. Ум. друк. арк. 10,2. Наклад 120 пр.
Зам № 70/13-14.

Віддруковано
в Юридичному інституті
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

76018, м.Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 44а